

De Boer

anders constateren dan dat vorige kabinetten inzake Beek heel veel non-besluiten hebben genomen.

□

De heer **Blaauw** (VVD): Voorzitter! Ik begrijp uit de woorden van de heer Wallage dat de Partij van de Arbeid de baan wil aanleggen, maar geen nachtvluchten wil toestaan. Hij realiseert zich dat er tekorten zullen optreden. Ik neem aan dat hij De Limburger leest. Als dat niet het geval is heeft hij in zijn fractie iemand die De Limburger leest. Daarin zegt de vorige fractievoorzitter van de Partij van de Arbeid, de heer Wöltgens, dat het subsidiëren van regionale vliegvelden in strijd is met het verkiezingsprogramma van de Partij van de Arbeid. Dat programma, het programma voor de laatste verkiezingen, heeft hij ook ondertekend. Welke Partij van de Arbeid zit er in de heer Wallage?

□

De heer **Wallage** (PvdA): Voorzitter! Voordat het landelijk bijplussen van een plaatselijk tekort plotseling tot iets heel bijzonders wordt gemaakt, wil ik op het volgende wijzen. Toen de VVD in deze Kamer ervoor pleitte om de A73 op een andere manier aan te leggen dan het kabinet dat deed, is er weinig gezegd over het feit dat de wijziging zo'n 400 mln. meer kostte. Kennelijk was zoiets toen heel gebruikelijk.

Voorzitter! Dan wil ik ingaan op de vraag. In het verkiezingsprogramma van de Partij wordt er inderdaad van uitgegaan dat na 2000 niet exploitatief meer moet worden bijgedragen voor de exploitatie van luchthavens. Het gebeurde is overigens het bewijs van het feit dat wij in de afgelopen weken serieus hebben gezocht naar een mogelijkheid om een deel van de oplossing in ieder geval nu te geven. Die hield in: leg wel die baan aan. Je zou op grond van het verkiezingsprogramma van de Partij van de Arbeid kunnen zeggen: als aan de aanleg van de baan nachtvluchten vastzitten, moet zij er maar niet komen. Dat is echter niet ons standpunt. Ons standpunt is dat die baan op zichzelf verbeteringen van Beek mogelijk maakt en dat die dus moet worden aangelegd. Wij laten ons niet vangen in de patstelling die daar vervolgens over is ontstaan. Als men ons wil forceren nachtvluchten

te accepteren die ook een precedent scheppen voor regionale luchthavens elders en die in onze ogen qua milieu echt het verkeerde beleid inhouden, dan kiest men voor een eenzijdige invalshoek. Wij hebben genuanceerder gereageerd en komen daarbij in enige spanning met een onderdeel van ons verkiezingsprogramma, namelijk als het gaat om het wel of niet subsidiëren van regionale luchthavens. Als ik moet kiezen tussen de spanning wel of geen nachtvluchten en de spanning wel of niet een beetje bijdragen, dan denk ik dat het voor Limburg het belangrijkste is dat de baan wordt aangelegd. Daarmee nemen wij een standpunt in dat velen in deze Kamer die voor nachtvluchten reclame maken, zou moeten aanspreken. Zij zouden zelf nog eens moeten nadenken over de vraag of het echt wel nodig is om de milieuprijs te betalen, of dat je ook gewoon een financiële prijs zou kunnen betalen.

□

De **voorzitter**: Wij gaan thans over tot de stemmingen. Ik verzoek de leden hun plaatsen in te nemen. Er zal in ieder geval over een tweetal moties hoofdelijke stemming worden gevraagd. Derhalve vraag ik de leden of zij allen de presentielijst hebben getekend.

De heer **Ten Hoopen** (CDA): Voorzitter! Wilt u de stemming over de motie op stuk nr. 14 (24695, 24785) aanhouden?

De **voorzitter**: Op verzoek van de heer Ten Hoopen stel ik voor, zijn motie (24695, 24785, nr. 14) van de agenda af te voeren.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de **stemming over een motie**, ingediend in het debat over **tracéinpassingen**, te weten:

- de motie-Verbugt/Reitsma over de verbreding van de A2 (24710, nr. 3).

(Zie vergadering van 22 oktober 1996.)

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen vooraf.

□

De heer **Van Heemst** (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Als in de motie van mevrouw Verbugt datgene had gestaan wat zij in haar mondelinge toelichting heeft aangegeven, namelijk dat het uiteindelijke oogmerk moet zijn om het aantal knooppunten op de ring van de A2 bij Den Bosch niet te vergroten, dan hadden wij willen overwegen voor haar motie te stemmen. Nu de motie niet uitsluit dat zij kan leiden tot een extra knooppunt, moet de PvdA-fractie daartegen stemmen.

In stemming komt de motie-Verbugt/Reitsma (24710, nr. 3).

□

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, D66, het GPV, de SP, de groep-Nijpels, het AOV, de Unie 55+, de CD en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

Aan de orde zijn de **stemmingen over zeventien moties**, ingediend in het debat over **klimaatverandering**, te weten:

- de motie-Rosenmöller over een beperkte energieheffing voor grootverbruikers (24695, 24785, nr. 8);
- de motie-Rosenmöller over een jaarlijkse emissiereductie van 2% (24695, 24785, nr. 9);
- de motie-Rosenmöller over ook na 2000 het klimaatbeleid richten op emissiereductie (24695, 24785, nr. 10);
- de motie-Rosenmöller over aanwending van extra inkomsten als gevolg van groter energieverbruik (24695, 24785, nr. 11);
- de motie-Ten Hoopen over vasthouden aan de 3%-reductiedoelstelling voor het jaar 2000 (24695, 24785, nr. 12);
- de motie-Ten Hoopen over extra middelen voor het FES (24695, 24785, nr. 13);
- de motie-Stellingwerf over maatregelen om de 3% reductie voor het jaar 2000 te bereiken (24695, 24785, nr. 15);
- de motie-Stellingwerf over toepassing van wind- en zonne-energie (24695, 24785, nr. 16);

Voorzitter

- de motie-Schutte over het tijdig bereiken van de reductie-doelstellingen (24695, 24785, nr. 17);
- de motie-Jorritsma-van Oosten/Dijksma over vermindering van de CO₂-emissie in Europa (24695, 24785, nr. 18);
- de motie-Jorritsma-van Oosten/Dijksma over "vergroening" van het fiscale stelsel (24695, 24785, nr. 19);
- de motie-Jorritsma-van Oosten/Dijksma over verhoging van de CO₂-emissie door economische groei (24695, 24785, nr. 20);
- de motie-Van den Berg over financiële middelen voor duurzame energiedragers (24695, 24785, nr. 21);
- de motie-Poppe over onderzoek naar effecten van de menselijke bijdrage aan het koolzuurgas op het klimaat (24695, 24785, nr. 22);
- de motie-Dijksma/Jorritsma-van Oosten over de beleidsverkenningen voor de CO₂-reductie na het jaar 2000 (24695, 24785, nr. 23);
- de motie-Dijksma c.s. over een haalbaarheidsonderzoek naar superzuinige auto's (24695, 24785, nr. 24);
- de motie-Van Dijke over het terugdringen van de CO₂-uitstoot (25000, nr. 22).

(Zie vergadering van 22 oktober 1996.)

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede, dat de motie-Jorritsma-van Oosten/Dijksma (24695, 24785, nr. 20) is ingetrokken.

Ik deel voorts mee, dat de motie-Dijksma c.s. (24695, 24785, nr. 24) ook is ingetrokken.

Verder stel ik voor, de motie-Jorritsma-van Oosten/Dijksma (24695, 24785, nr. 19) tot nader order van de agenda af te voeren.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Tot slot deel ik mede dat de motie-Dijksma/Jorritsma-van Oosten (24695, 24785, nr. 23) in die zin is gewijzigd, dat zij thans luidt:

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende, dat het kabinet beleidsverkenningen voorbereidt over de wijze waarop de CO₂-reductie van 1% à 2% per jaar na het

jaar 2000 kan worden ingevuld;

verzoekt het kabinet de onderdelen daarvan die zonder concurrentienadelen worden uitgevoerd, ter besluitvorming vóór Prinsjesdag 1997 aan de Kamer voor te leggen,

en gaat over tot de orde van de dag.

Deze gewijzigde motie is voorgesteld door de leden Dijksma en Jorritsma-van Oosten. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 25 (24695, 24785).

Aangezien deze gewijzigde motie is rondgedeeld, neem ik aan dat er geen bezwaar tegen bestaat om er direct over te stemmen.

Mij is gevraagd om heropening van de beraadslaging. Ik stel voor, aan dit verzoek te voldoen.

Daartoe wordt besloten.

De heer **Van den Berg** (SGP): Mijnheer de voorzitter! In de motie op stuk nr. 21 wordt gevraagd om bij de uitwerking van de CO₂-maatregelen de beschikbare middelen vooral te richten op de inzet van duurzame energiebronnen. De motie is door de minister als sympathiek bejegend, doch hij had er problemen mee, omdat ook de energiebesparing op korte termijn de aandacht verdient. Hij suggereerde om deze motie aan te houden in afwachting van de nadere uitwerking van de plannen. Ik heb daar begrip voor. Ik verzoek u dan ook, mijn motie aan te houden.

De **voorzitter**: Op verzoek van de heer Van den Berg stel ik voor, zijn motie (24695, 24785, nr. 21) van de agenda af te voeren.

Daartoe wordt besloten.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen vooraf.

De heer **Klein Molekamp** (VVD): Mijnheer de voorzitter! De moties op de stukken nrs. 15, 17 en 23 gaan alledrie in op de vraag wat er moet

gebeuren als de 3%-reductiedoelstelling niet wordt gehaald. Het kabinet heeft toegezegd dat het in het najaar van volgend jaar met maatregelen zal komen. Die toezegging is verder uitgewerkt. Ik vond dat een vrij helder verhaal. Het aannemen van deze drie moties, die alledrie een verschillende datum noemen, lijkt mij weinig verhelderend. Mijn fractie zal om die reden dan ook tegen stemmen. De regering was in dezen namelijk een stuk helderder.

Mevrouw **Dijksma** (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Er liggen veel moties voor. Veel daarvan zullen de steun van mijn fractie krijgen. Wij zullen echter niet stemmen voor de motie op stuk nr. 8 van de heer Rosenmöller. Het kabinet heeft toegezegd onderzoek te zullen doen naar verdergaande ecologisering van het belastingstelsel en naar heffingen, waaronder de grootgebruikersheffing. Dat onderzoek wachten wij met grote belangstelling af.

Wij zullen wel stemmen voor een aantal moties van de heren Stellingwerf en Schutte. Wij hebben zelf ook een motie ingediend, waarin een aantal tijdsbepalingen zijn opgenomen, waarop het kabinet met verkenningen en maatregelen om het broeikas effect tegen te gaan, naar voren moet komen. Wij vinden het namelijk werkelijk van belang om ook in de Kamer vast te leggen dat wij daar volgend jaar bij Prinsjesdag over moeten kunnen spreken. De motie op het terrein van het haalbaarheidsonderzoek naar die superzuinige auto's hebben wij ingetrokken, aangezien minister Wijers zo'n onderzoek heeft toegezegd. Wij gaan ervan uit dat dat onderzoek in de geest van de motie wordt uitgevoerd.

In stemming komt de motie-Rosenmöller (24695, 24785, nr. 8).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, de SP, de RPF en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Rosenmöller (24695, 24785, nr. 9).

Voorzitter

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, de SP, D66, de RPF, de SGP, het GPV, de PvdA, de VVD, het AOV, de groep-Nijpels, de Unie 55+ en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Rosenmöller (24695, 24785, nr. 10).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, de SP, de PvdA, D66, de RPF, de SGP, het GPV, het CDA, de groep-Nijpels, het AOV en Unie 55+ voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Rosenmöller (24695, 24785, nr. 11).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, de SP, de RPF, het CDA, het AOV, de Unie 55+ en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Ten Hoopen (24695, 24785, nr. 12).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de groep-Nijpels, de RPF, de SGP, het GPV, GroenLinks en de SP voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Ten Hoopen (24695, 24785, nr. 13).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de groep-Nijpels, de Unie 55+, de RPF, GroenLinks en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Stellingwerf (24695, 24785, nr. 15).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de RPF, de SGP, het GPV, D66, de PvdA, GroenLinks, de SP, het CDA, de groep-Nijpels, het AOV, de Unie 55+ en het lid Hendriks voor deze

motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Stellingwerf (24695, 24785, nr. 16).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de RPF, de SGP, het GPV, D66, de PvdA, GroenLinks, het CDA, de groep-Nijpels, het AOV, de Unie 55+ en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Schutte (24695, 24785, nr. 17).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van het GPV, de SGP, de RPF, D66, de PvdA, GroenLinks, de SP, het CDA, de groep-Nijpels, het AOV, de Unie 55+ en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Jorritsma-Van Oosten/Dijksma (24695, 24785, nr. 18).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van D66, de PvdA, de RPF, de SGP, het GPV, GroenLinks, de SP, de groep-Nijpels, het AOV, de Unie 55+ en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Poppe (24695, 24785, nr. 22).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fractie van de SP en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de gewijzigde motie-Dijksma/Jorritsma-van Oosten (24695, 24785, nr. 25).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van D66, de PvdA, de RPF, de SGP, het GPV, GroenLinks, de SP, de groep-Nijpels, het AOV, de Unie 55+ en het lid Hendriks voor deze gewijzigde motie hebben gestemd en

die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Van Dijke (25000, nr. 22).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fractie van de VVD tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

Alvorens de stemmingen over de begroting van het Kabinet voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken en over de bijbehorende moties aan de orde te stellen, geef ik het woord aan de heer Van Oven, die een mededeling wenst te doen over zijn motie over het beschikbaar stellen van Nederlandse magistraten (25000-IV, nr. 6).

Ik heropen daartoe de beraadslaging.

□

De heer **Van Oven** (PvdA): Voorzitter! Deze motie strekt ertoe te verzekeren dat geen Nederlandse magistraten op Aruba in een onmogelijke positie worden gebracht. De minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken heeft tijdens de behandeling van het desbetreffende begrotingshoofdstuk verzocht om deze motie aan te houden in afwachting van besluitvorming over de aanbevelingen van de commissie-De Ruiters in de rijksministerraad. Inmiddels heeft ons dit weekend het bericht bereikt dat deze besluitvorming eind november zal plaatsvinden. Dit in aanmerking nemende, wil de PvdA-fractie deze motie aanhouden, er overigens van uitgaande dat tot eind november geen Nederlandse magistraten in Aruba zullen worden benoemd.

□

De **voorzitter**: Op verzoek van de heer Van Oven stel ik voor, zijn motie (25000-IV, nr. 6) van de agenda af te voeren.

Daartoe wordt besloten.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen vooraf.

□

Mevrouw **Mulder-van Dam** (CDA): Voorzitter! De CDA-fractie zal voor de motie van de heer Van Oven op stuk nr. 5 stemmen, omdat de ondersteuning van deze motie de mogelijkheid openhoudt om bij de bespreking van het rapport van de commissie-De Ruiter te bezien op welke manier de ook door de CDA-fractie gewenste afstand tussen het openbaar ministerie en de regering op Aruba moet worden ingevuld. Wij zullen tegen de motie op stuk nr. 9 van de heer Te Veldhuis stemmen, gezien de grote verschillen in interpretatie tussen de indieners. Voorts stemmen wij tegen de motie op stuk nr. 10 van mevrouw Scheltema, omdat er door de minister duidelijke toezeggingen op dit punt zijn gedaan die deze motie volledig overbodig maken.

Aan de orde zijn de **stemmingen** in verband met het wetsvoorstel **Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Kabinet voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken (IV) voor het jaar 1997 (25000-IV)**.

(Zie vergadering van 23 oktober 1996.)

De artikelen 1 t/m 3, de begrotingsstaat, onderdeel uitgaven en verplichtingen, de begrotingsstaat, onderdeel ontvangsten, en de beweegreden worden zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het wetsvoorstel.

□

De **voorzitter**: Ik constateer, dat het wetsvoorstel met algemene stemmen is aangenomen.

Aan de orde zijn de **stemmingen** in verband met het wetsvoorstel **Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Kabinet voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken (IV) voor het jaar 1995 (slotwet) (24848)**.

(Zie vergadering van 23 oktober 1996.)

De artikelen 1 t/m 3, de staat, onderdeel uitgaven en verplichtingen, de staat, onderdeel ontvangsten, en de beweegreden worden zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het wetsvoorstel.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat het wetsvoorstel met algemene stemmen is aangenomen.

Ik stel aan de Kamer voor, de Financiële verantwoording van het Kabinet voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken over het jaar 1995 (24844, nr. 6) voor kennisgeving aan te nemen en, voorzover het deze Kamer betreft, de minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken decharge te verlenen van het door hem gevoerde financiële beheer.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde zijn de **stemmingen over zes moties**, ingediend bij de behandeling van de **begroting Kabinet voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken**, te weten:

- de motie-Van Oven c.s. over uitvoering van de aanbevelingen van de commissie-De Ruiter (25000-IV, nr. 5);
- de motie-Rosenmöller c.s. over de gevangenis Koraal Specht (25000-IV, nr. 7);
- de motie-Rosenmöller/Van Middelkoop over sanering van het terrein van de voormalige Shell-raffinaderij op Curaçao (25000-IV, nr. 8);
- de motie-Te Veldhuis c.s. over de toekomst van de verhoudingen tussen de drie landen van het Koninkrijk der Nederlanden (25000-IV, nr. 9);
- de motie-Scheltema-de Nie c.s. over de reorganisatie van KabNA (25000-IV, nr. 10);
- de motie-Van Middelkoop c.s. over een spoedige oplossing van de incidentele aspecten van de crises (25000-IV, nr. 11).

(Zie vergadering van 23 oktober 1996.)

In stemming komt de motie-Van Oven c.s. (25000-IV, nr. 5).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van

de PvdA, de SP, D66, de SGP, de VVD, het CDA, de groep-Nijpels, het AOV, de Unie 55+, de CD en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Rosenmöller c.s. (25000-IV, nr. 7).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat deze motie met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt de motie-Rosenmöller/Van Middelkoop (25000-IV, nr. 8).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fractie van de CD tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Te Veldhuis c.s. (25000-IV, nr. 9).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, D66, de SGP, de PvdA, de SP, de groep-Nijpels, het AOV, de Unie 55+, de CD en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Scheltema-de Nie c.s. (25000-IV, nr. 10).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van D66, de SGP, de VVD, de PvdA, de SP, het AOV, de groep-Nijpels, de Unie 55+ en de CD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Van Middelkoop c.s. (25000-IV, nr. 11).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van het GPV, de RPF, de SGP, GroenLinks, de SP, het CDA, de groep-Nijpels, het AOV, de Unie 55+ en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.